

СТРАТЕГИЯНЫ ІСКЕ АСЫРУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

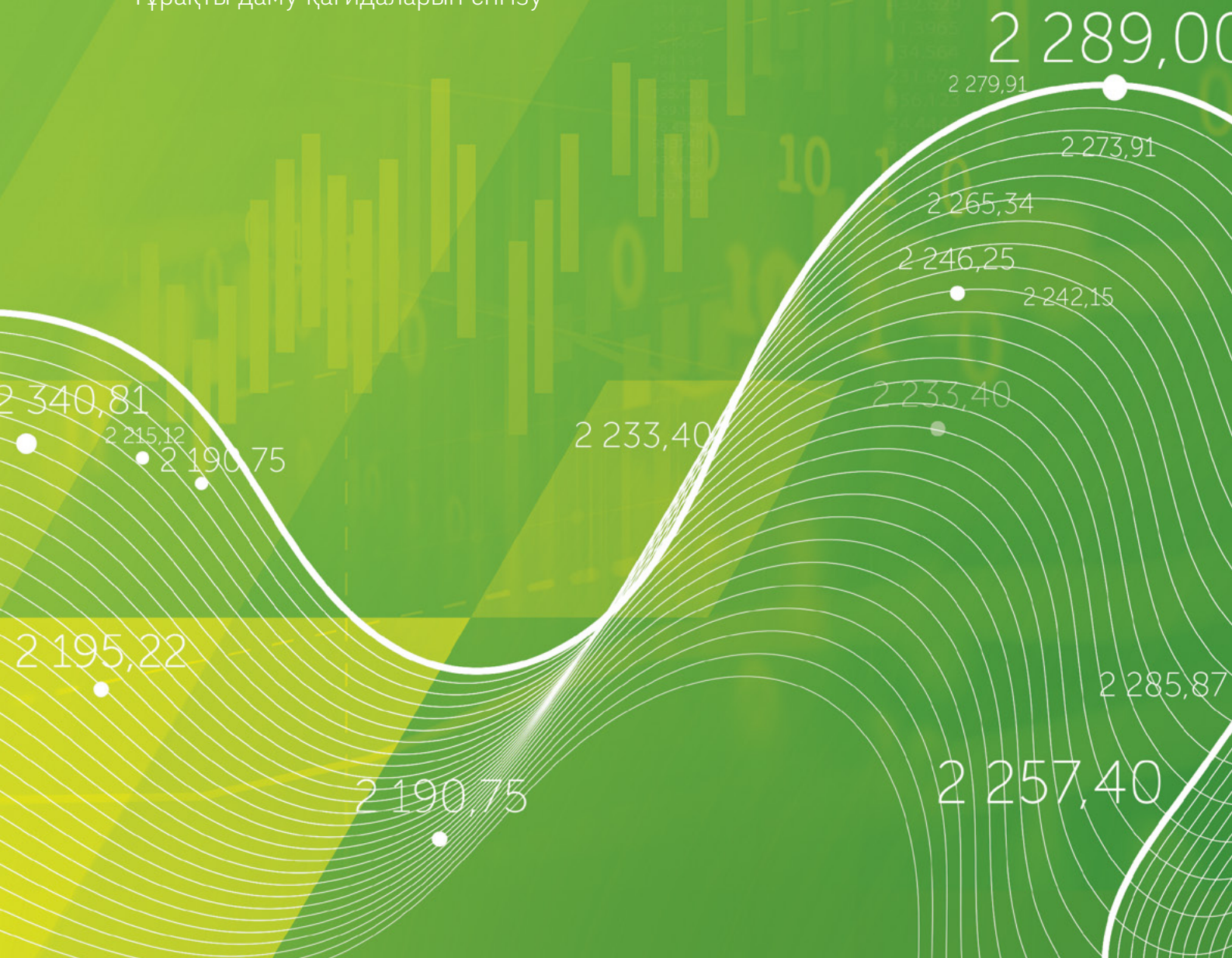
Мәскеу биржасымен стратегиялық ынтымақтастық

1 Стратегиялық бағыт.
IT-модернизация

2 Стратегиялық бағыт.
Орталық контрагент қызметтерін іске қосу

3 Стратегиялық бағыт.
Биржалық нарықтың өтімділігі мен тереңдігін ұлғайту

4 Стратегиялық бағыт.
Тұрақты даму қағидаларын енгізу

СТРАТЕГИЯНЫ ІСКЕ АСЫРУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2019-2021 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫ

Есептік жылы KASE келесі үш жылдық кезеңге арналған даму стратегиясын қабылдады. Стратегияны Биржаның Директорлар кеңесі 2019 жылдың 28 мамырында мақұлдады.

Биржаны дамытудың жаңа стратегиясы 2016-2018 жылдарға арналған даму стратегиясын іске асыру аясында қол жеткізілген нәтижелерге негізделген, оның аясында Биржа келесі стратегиялық бағыттар бойынша жобаларды іске асырады:

- биржалық нарықты дамыту;
- және оның қызметтерінің клиенттерге бағдарлануын арттыру;
- биржалық бизнестің тиімділігі мен бәсекеге қабілеттілігін арттыру.

2019-2021 жылдарға арналған дамудың жаңа стратегиясын әзірлеу барысында KASE мемлекеттік бағдарламалар мен жоспарларға, атап айтқанда, инфрақұрылым мен жетілдіруді қамтамасыз ететін, Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ұлттық қор нарығын дамыту жөніндегі 2018-2021 жылдарға арналған бірлескен іс-әрекет жоспарының¹ негізгі элементтеріне назар аударды, осы жоспармен қор нарығын реттеу және ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығының бәсекеге қабілеттілігін арттыру, сондай-ақ MOEX-пен стратегиялық серіктестік шеңберіндегі жобалар қарастырылған.

Стратегияны әзірлеу кезінде Биржаның миссиясы, негізгі мақсаты, негізгі стратегиялық бағыттары мен оларды жүзеге асырудың бойынша міндеттер айқындалды, сонымен қатар стратегияны неғұрлым тиімді іске асыруға бағытталған Биржаның команда ретінде корпоративтік құндылықтары ескерілді.

KASE МИССИЯСЫ

Қазақстан Республикасының экономикалық өсуіне келесілер арқылы себептесу:

- отандық эмитенттердің қаржыландыруды тартуға арналған құралдардың кең спектрін ұсыну;
- қаржы жүйесінде өтімділікті қайта бөлуге арналған платформаны қамтамасыз ету;
- жергілікті және шетелдік инвесторлар үшін айқын инвестициялық ортаны ұсыну.

KASE МАҚСАТЫ

Қазақстанның биржалық кеңістігінде KASE жетекші позициясын сақтап қалу.

KASE ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ

ИННОВАЦИЯ, ТҰРАҚТЫЛЫҚ ЖӘНЕ ӨЗГЕРУГЕ БЕЙІМДЕЛУ

Біз үнемі өзгерістерге бейімделіп, жаңашылдық пен жалпы игілік үшін тұрақтылық қағидаларымен жұмыс жасаймыз

ЖАУАПКЕРШІЛІК, КӘСІБИЛІК ЖӘНЕ САПА

Біз өз командамыздың кәсібилігін және қызметтердің жоғары сапасын растайтын, шешімдеріміз үшін жауап береміз

ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ, АШЫҚТЫҚ ЖӘНЕ АЙҚЫНДЫҚ

Біз өз серіктестерімізбен, клиенттерімізбен және бір-бірімізбен ашықтық және айқындылық негіздерінде жұмыс істейміз

БОЛАШАҚ ПЕН ДАМУ ҮШІН ҚАМҚОРЛЫҚ

Біз өзіміздің болашағымызды, клиенттеріміз бен қызметкерлерімізді дамыту үшін жағдай жасаймыз

СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТТАР МЕН МАҚСАТТАР

1. ИТ-МОДЕРНИЗАЦИЯ:

- сауда-саттық және клиринг жүйелерін кезең-кезеңмен ИТ-модернизациялау;
- сертификатталған нарықтық мәліметтермен алмасу хаттамаларын енгізу;
- биржалық нарықтарда сауда-саттықтардың жаңа тәртіптемелерін енгізу.

2. ОРТАЛЫҚ КОНТРАГЕНТ ҚЫЗМЕТТЕРІН ІСКЕ ҚОСУ:

- биржада саудаланатын барлық қаржы құралдары бойынша орталық контрагент қызметтерін жүйелі түрде енгізу.

3. БИРЖАЛЫҚ НАРЫҚТЫҢ ӨТІМДІЛІГІ МЕН ТЕРЕҢДІГІН ҰЛҒАЙТУ:

- акциялар нарығындағы өтімділіктің өсуін ынталандыру;
- банктік несиеге балама ретінде облигациялар нарығын дамытуды ынталандыру;
- халықты қор нарығына инвестициялау үдерісіне тартуды ынталандыру;
- институционалдық инвесторлар үшін инвестициялық мүмкіндіктерді кеңейту;
- шетелдік қатысушылардың санын көбейту арқылы инвесторлар базасын кеңейту;
- сауда-саттық көлемінің ұлғаюы және валюта, ақша және деривативтер нарықтарындағы қаржы құралдар жиынтығының кеңеюі.

4. ТҰРАҚТЫ ДАМУ ҚАҒИДАЛАРЫМЕН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ:

- KASE инвестициялық құнын арттыру;
- тәуекелдерді басқарудың, ішкі бақылаудың және аудиттің сапасын арттыру;
- KASE қызметінің айқындығын арттыру;
- бизнес жүргізудің экологиялық стандарттарын енгізу;
- әлеуметтік жауапкершілікті арттыру.

МӘСКЕУ БИРЖАСЫМЕН СТРАТЕГИЯЛЫҚ ҮНТЫМАҚТАСТЫҚ

KASE және MOEX арасындағы стратегиялық ынтымақтастық туралы келісім 2018 жылдың 10 қазанында жасалды. Осы келісім аясындағы ынтымақтастықтың негізгі мақсаттары мен бағыттары:

- KASE нарықтарында MOEX сауда-саттық және клиринг жүйесін аяқтау және енгізу;
- KASE нарықтарын дамыту, биржалық сауда-саттық көлемін ұлғайту және сауда-саттыққа қатысушылардың шеңберін кеңейту, сондай-ақ биржалық сауда-саттық технологиялары, клиринг, тәуекелдерді басқару, жаңа биржалық құралдарды құру бойынша MOEX тәжірибесін алу;
- валюталық нарықтарды, клирингтік және орталық контрагенттік қызметті реттеуді жетілдіру, сондай-ақ халықаралық стандарттарды ескере отырып, Қазақстан мен Ресейдің қаржы нарықтарын реттеу қағидаттарын жақындату;
- биржа ережелеріне сәйкес KASE және MOEX биржалық нарықтарына сауда-саттыққа қатысушылар мен инвесторлардың өзара рұқсаттамасын қамтамасыз ету, KASE және MOEX биржаларына халықаралық инвесторларды тарту;
- IOSCO қағидаларына негізделген және клирингтік ұйымдарға қойылатын халықаралық талаптарға жауап беретін, Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыс істейтін инфрақұрылымдық клирингтік ұйымды құру.

Сондай-ақ, келісіммен KASE орналастырылған акцияларының 20 % мөлшерінде өз акцияларын сатып алу арқылы, Мәскеу биржасының KASE капиталына қатысуы қарастырылған. Осыған байланысты, 2019 жылдың 29 қаңтарында KASE мен MOEX Биржаның бұрын орналастырылмаған 32,360 акциясын сату туралы мәміле жасасты, нәтижесінде MOEX Биржа капиталындағы үлесі орналастырылған

акциялардың 3,32 % құрады. 2019 жыл барысында KASE және MOEX ынтымақтастығының күн тәртібінің негізгі жобасы KASE қор нарығында MOEX сауда-саттық және клиринг жүйесін енгізу болды. Қаңтар айында биржалық сауда-саттық және клиринг жүйесіне арналған бағдарламалық қамтамасыздандыруға Биржаның талаптарын белгілейтін техникалық тапсырмалар келісілді және қол қойылды.

Жыл бойы осы техникалық тапсырманы орындау, сонымен қатар KASE қызметкерлерін осы жүйені эксплуатациялау және әкімшілік ету бойынша оқыту жүргізілді.

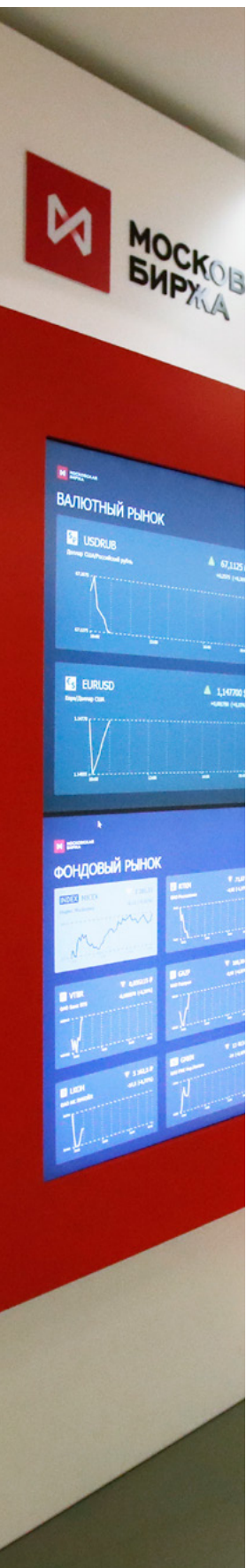
Жыл ішінде осы техникалық тапсырманы орындау, сондай-ақ KASE қызметкерлерін осы жүйені пайдалануға және басқаруға оқыту жүргізілді. Сонымен қатар, KASE клиенттерін осы жүйенің мүмкіндіктерімен және ерекшеліктерімен таныстыру бойынша жұмыс жүргізілді.

Сонымен қатар, жаңа сауда-клирингтік жүйесін енгізу үшін KASE ішкі құжаттарына өзгерістер енгізілді, сондай-ақ бағалы қағаздар нарығындағы қызметті реттейтін бірқатар нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер енгізу бастамаланды.

2019 ЖЫЛДЫҢ 03 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА KASE MOEX сауда-клирингтік жүйесін сәтті іске қосты.

Бірінші кезең аясында қор нарығы құралдарының бір бөлігі жаңа сауда-клирингтік жүйеге көшірілді. Іске асырылуы 2020 жылдың бірінші жартыжылдығында күтілетін, екінші кезеңде қор нарығының барлық құралдарды жаңа сауда-клиринг жүйеге көшіру жоспарлануда. ASTS+ іске қосумен қатар, Биржа, сауда-

саттықтары жаңа жүйеге өткен қор биржасының қаржы құралдары бойынша орталық контрагент функцияларын орындай бастады (қор нарығында ASTS+ және орталық контрагентті енгізу туралы толық ақпарат 1) және 2) стратегиялық бағыттарға арналған бөлімдерде сипатталған).

2019 жылы KASE мен MOEX арасындағы Стратегиялық ынтымақтастық туралы келісімді іске асыру аясында тараптар MOEX сауда-саттық жүйесін валюталық және деривативтер нарықтарында сауда-саттықтың техникалық шарттарын дайындау және бекіту бойынша жұмыс жасады.

Бұдан басқа, MOEX биржаға несиелік және нарықтық тәуекелдерді бағалауға,

клирингтік қатысушыларына қойылатын талаптарға қатысты кеңес беру қызметтерін ұсынды; инфрақұрылымдық ұйым ретінде нарыққа қатысушыларға мәмілелер жасауға кепілдік беретін ұйым ретінде ОК-ға қойылатын талаптар; қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнаманы (AML) қаржы ұйымымен ОК функцияларын жүзеге асыру кезінде қолдану; шетелдік қатысушылар мен инвесторларды тарту.

Биржа 2020-2021 жж. аралығында сауда-саттық және клиринг жүйелеріне жасалған техникалық тапсырмалар негізінде валюта нарығы мен деривативтер нарығын кезең-кезеңімен түрлендіруді аяқтайды. Жаңартылған платформада ОК қызметтерін ұсыну жоспарланған.

1 СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТ. IT-МОДЕРНИЗАЦИЯ

ТЕХНОЛОГИЯЛАР. ІСКЕ АСЫРЫЛҒАН ШАРАЛАРҒА ШОЛУ

KASE тұрақты негізде өзінің инфрақұрылымының сенімділігін арттыру, операциялық тәуекелдерді азайту, жаңа сауда-саттық тәртіптемелері мен қаржы құралдарын әзірлеу, нарықтық ақпаратпен алмасу үшін сертификатталған хаттамаларды енгізу бойынша жұмыс істейді.

Жоғарыда аталған бағыттар аясында жұмысты жүзеге асыру үшін ресурстар анықталды және тиісті күнтізбелік жоспарлар жасалды. Басымдықтардың ішінде келесі міндеттер табысты орындалып, өндірістік эксплуатацияға берілді:

- ақпан - Биржаның ақпараттық жүйелеріне кіру рұқсаттамасының матрицасы жасалды; STrade шешіміне негізделген "Биржалық симулятор" қосымшасы іске қосылды;
- ақпан-наурыз – мерзімі бір жылға дейінгі ұзақ валюталық своптарды шығару;

- маусым – Telegram қосымшасында Биржаның @KASEInfoBot ресми ақпараттық арнасының функционалдығын кеңейту;
- шілде – NEXT сауда жүйесінде, Биржаның ақпараттық жүйелерінде валюта нарығының өтпелі сессиясын техникалық іске асырылуы;
- шілде-қазан – NEXT сауда жүйесінде, биржаның ақпараттық жүйелерінде қосымша сессияны енгізуді техникалық жүзеге асыру;
- шілде – NEXT сауда жүйесінде франкфуртттық аукционының іске асырылуы;
- желтоқсан – қор нарығына арналған ASTS+ алғашқы релизі енгізілді, бұған дейін Орталық депозитариймен және нарыққа қатысушылармен бірлесе отырып тестілеудің бірнеше кезеңі өтті;
- желтоқсан – Биржаның сайтында пайдаланушының жеке кабинеті енгізілді.

ҚОР НАРЫҒЫНЫҢ ЖАҢА САУДА-КЛИРИНГІЛІК ЖҮЙЕСІН ЕНГІЗУ

Есептік жылы KASE Орталық контрагенттің функционалы орнатылған жаңа ASTS+ сауда-клирингділік жүйесін аяқтап, орнатты.

ASTS+ жүйесі MOEX СКОЖ негізінде Мәскеу биржасымен стратегиялық серіктестік туралы келісімді іске асыру аясында жасалды. ASTS+ басты артықшылықтарының бірі – несиелік тәуекелдің әртүрлі деңгейлерімен сипатталатын контрагенттермен жұмыс істеу мүмкіндігі болып табылады.

ASTS+ жүйесі жоғары сенімділікке ие – оның қол жетімділік деңгейі – 99,99 %, өңдеу жылдамдығы секундына 30 мың транзакцияны құрайды, ал функционалдылығы – қор нарығының алуан түрлі қаржы құралдарымен сауда-саттық жүргізудің көптеген әдістері мен ережелерін қолдауды қамтамасыз етеді.

Сонымен бірге, ASTS+ жүйесі брокердің клиенттеріне SMA рұқсаттамасы (sponsored market access) арқылы сауда-саттық жүйесіне тікелей өтімдер жіберуге мүмкіндік береді. Нақты уақыт тәртіптемесінде биржалық сауда-саттыққа қатысушылар арасында мәліметтермен алмасу үшін, халықаралық стандарт болып табылатын, деректерді беруге арналған FIX-хаттамасы қолданылады. FAST хаттамасының негізінде, ақпараттармен алмасу қызметі қаржылық ақпараттың электронды алмасуын оңтайландыруды қамтамасыз етеді, атап айтқанда минималды кідіріспен үлкен көлемде мәліметтерді таратуды қамтамасыз етеді.

Сонымен қатар, ASTS+ жүйесі жоғары қорғаныс шараларымен, бағдарламалық қамтамасыздандырумен, технологиялық, ұйымдастырушылық және физикалық қорғау шараларымен қамтамасыз етілген.

Қазақстан қор биржасына ASTS+ бейімдеу және оның функционалдығын жетілдіру бойынша жұмыс есептік жылдың төртінші тоқсанында аяқталды. Мамандар мен Биржа мүшелерінің жан-жақты тексерулерінен кейін, жүйенің алғашқы шығарылымы 2019 жылдың 03 желтоқсанында өндірістік эксплуатацияға енгізілді.

Көрсетілген күннен бастап ASTS+ келесі қаржы құралдар бойынша сауда-саттық өткізілді:

- теңгемен есептесетін инвестициялық қорлардың акциялары, бағалы қағаздары және ETF;
- еурооблигациялар және АҚШ долларымен есеп айырысатын депозитарлық қолхаттар.

ASTS+ сауда-клиринг жүйесінде сауда-саттық өткізу ережелерін, шарттары мен уақыт тәртібін реттейтін ішкі құжаттар күшіне енді.

Сонымен қатар, есептік жыл барысында меншікті және MOEX IT жүйелері үшін серверлік және телекоммуникациялық жабдықтарды жаңарту аяқталды.

Сауда-саттық және клиринг жүйесін жаңарту Биржа қызметінің маңызды қадамы болып табылады және тек Биржа бөлімшелерінің үйлесілген жұмысын ғана емес, осы жүйені пайдаланатын және сауда-саттық, клиринг және есеп айырысу үдерістеріне қатысатын барлық ұйымдардың, соның ішінде Биржа мүшелерін, Орталық депозитарийді, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкін, реттеуші және сауда-саттық қатысушысы ретінде, мейлінше қатысуға тартылуын талап етеді. ASTS+ бейімдеу және енгізу бойынша жұмыс барысында Биржа жоғарыда аталған ұйымдармен тығыз жұмыс жасады. Жыл бойы ASTS+ қызметі мен мүмкіндіктері туралы кіріспе презентациялар, кездесулер және жұмыс пікірталастары өткізілді. Биржаның мақсаты барлық мүдделі тұлғаларға ASTS+ туралы толық ақпарат беру және олардың жүйені тестілеуге және оны өндірістік эксплуатацияға дайындауға белсенді қатысуын қамтамасыз ету болды.

Бағалы қағаздар нарығында ASTS+ алғашқы релизін енгізгеннен кейін, KASE екінші шығарылымын енгізуге дайындықты бастады, оның көмегімен бірінші шығарылымға кірмеген барлық қор нарығының қаржы құралдары ASTS+ сауда-саттықтарына жіберілетін болады. Екінші ASTS+ релизі 2020 жылдың бірінші жарты жылдығына жоспарланды.

2 382,15
2 375,50 2 376,95

2 377
2 376,28

2 368,58
2 367,60
2 367,60

АҚПАРАТТАРМЕН АЛМАСУДЫҢ ЖАҢА ХАТТАМАЛАРЫ

Бағалы қағаздардың жекелеген түрлерінің сауда-саттығын ASTS+ жүйесіне ауыстыруға байланысты, Биржа нақты уақыт тәртіптемесінде биржалық сауда-саттыққа қатысушылар арасындағы деректерді беру үшін жаңа хаттамаға – FAST хаттамасына (FIX Atreded for Streaming) көшті. Осы хаттаманың синтаксисі FIX хабарлама форматына негізделген, бұл қаржылық ақпараттың электронды алмасуын оңтайландыруға көмектеседі және кідіріссіз үлкен көлемде мәліметтерді таратуды қамтамасыз етеді.

FAST хаттамасының айрықша артықшылығы болып табылатын жылдамдық оны төмен жіберілім іркілісін қажет ететін жоғары жылдамдықты сауда жүйелерінде қолдануға мүмкіндік береді.

ИНДЕКСТЕР МЕН ИНДИКАТОРЛАРДЫ ЕСЕПТЕУ

Өтеу мерзімі бір аптадан бір жылға дейін валюталық своп операцияларының сауда-саттығы басталуына байланысты, 28 қаңтарда қолданысқа енгізілген своп операцияларының болжамды бағаларын бағалау үшін GG-spread индикативтік көрсеткіштерді анықтау әдістемесі жасалды. Әдістеме KASE ішкі құжаттарына сәйкес, солар бойынша клирингілік қызмет жүзеге асырылатын, валюта нарығының қаржы құралдарының тәуекел параметрлерін есептеу және айқындау үшін қажетті мән ретінде GG-spread индикаторлық көрсеткіштерін айқындау тәртібін белгілейді.

Әдістемеге сәйкес, GG-spread индикативтік көрсеткіштері Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарының кірістілігі мен бірдей мерзімі бар АҚШ қазынашылық міндеттемелерінің кірістілігі арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Индекс серверін қамтитын, ASTS+ сауда-клиринг жүйесін енгізу аясында KASE индикаторлардың бір бөлігін жаңа серверде есептеуге, соның ішінде осындай есептеуге бейімделген, KASE индексін есептеу әдіснамасына ауыстыру үшін қажетті шараларды жүзеге асырды. Индекс-серверіне бейімделгеннен кейін осы көрсеткіштің математикалық мәні өзгермегендіктен, KASE индекстің сандық серияларын есептеуді жаңа серверге өткізген күннен кейін жалғастырды.

2 184,01

2 179,13

2 СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТ. ОРТАЛЫҚ КОНТРАГЕНТ ҚЫЗМЕТТЕРІН ІСКЕ ҚОСУ

КЛИРИНГІЛІК ҚЫЗМЕТ ЖӘНЕ ОК

Биржалық нарықта орталық контрагенттің функцияларын енгізу, 2012 жылы берілген тиісті лицензияның негізінде Биржа жүзеге асыратын, қаржы құралдарымен жасалған мәмілелер бойынша клирингтік қызметпен тығыз байланысты.

Биржа клирингке қатысушылармен жасалған мәмілелерді көптарапты есеп айырысу арқылы жүзеге асырады, қаржы құралдары бойынша нетто-талаптар мен нетто-міндеттемелерді анықтайды, олар бойынша ақшалай есеп айырысуды жүзеге асырады және бағалы қағаздар бойынша есеп айырысу үшін Орталық депозитарийге ақпарат береді, сондай-ақ, Орталық депозитарийге ақша мен бағалы қағаздар бойынша есеп айырысуды жүзеге асыру үшін жасалған әрбір мәміле бойынша орындалуы тиіс гросс-негізде талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты ұсынады. Биржа нетто-негізде валюта, акциялар және туынды құралдар нарықтарында және қор нарығының жекелеген құралдары бойынша гросс-негізде клиринг жүргізеді.

KASE клирингтік қатысушылары қандай да бір биржалық нарықта клирингтік қатысушы мәртебесін алу үшін белгіленген талаптарға сай келетін, Биржаның қазіргі мүшелері болып табылады. Жалпы алғанда, 2020 жылдың 01 қаңтарындағы жағдай бойынша Биржаның 29 мүшесі валюта нарығында клирингтік қатысушы мәртебесіне ие болды, Биржаның 42 мүшесі – қор нарығының, ал 16 Биржа мүшесі – деривативтер нарығының клирингтік қатысушысы атанды.

Есептік жылдың басында KASE валюталық своп операциялары мен туынды қаржы құралдарын қоса алғанда, валюталық нарықта орталық контрагенттің функцияларын атқара бастады.

Биржа барлық операциялар бойынша ОК функцияларын жүзеге асыра бастаған бірінші нарық – бұл деривативтер нарығы болды. Валюта нарығында Биржа 2018 жылдың қазан айында осы нарықтағы барлық операциялар, соның ішінде своп операциялары бойынша ОК функционалын енгізді.

Валюта нарығында мәмілелер жасауға кепілдік беретін орталық контрагенттің болуы 2019 жылы ұзақ мерзімге (бір аптадан бір жылға дейін) сатылатын құралдардың ауқымын кеңейтуге және своп операциялары бойынша ашық сауда-саттықты жүргізуге мүмкіндік берді. Осы жобаны жүзеге асыру үшін Биржа валюта нарығындағы тәуекелдерді басқару жүйесін жетілдіру бойынша жұмыстар жүргізді, шетел валюталарындағы пайыздық тәуекелдерді есептеу механизмдері, АҚШ долларына болжамды бағаны анықтау әдістері әзірленді және клиринг қатысушыларына маржа кепілінің жеткіліктілігін бақылаудың автоматтандырылған жүйелерінде тиісті жетілдірулер жүргізілді.

Биржа талап еткен шектелім аясында, USDKZT валюталық жұбы бойынша Биржамен, сондай-ақ орталық контрагентпен форвардтық операцияларды жүргізуге өтімділік провайдері болуға дайын екендігі туралы келісімге қол жеткізілді. Нәтижесінде валюта нарығындағы тәуекелдерді басқару жүйесі бір жылға дейінгі своп операциялары бойынша клирингтік қатысушылардың алдындағы міндеттемелердің орындалуына кепілдік береді.

Сонымен қатар, Биржа биржалық нарықта айналатын шетел валюталарының өтімділік қызметін ұсыну туралы келісімдерге қол қойды: қытай юані бойынша – Алматыдағы Қытайдың сауда-өнеркәсіптік банкімен (ICBC); ресей рублі мен еуро бойынша – Еуразиялық даму банкімен (EABR); еуро бойынша - "Kaspi Bank" АҚ-мен. Келісімдер аясында ICBC, EABR және Kaspi Bank биржаға валюта нарығындағы дефолт жағдайларын шешу үшін көрсетілген валюталардағы өтімділікті беруге дайын. Биржада саудаланатын барлық шетел валюталарында өтімділік провайдерлерінің болуы KASE валюталық нарыққа қатысушылары үшін орталық контрагент ретіндегі сенімділігін едәуір арттырады және биржалық операциялар бойынша есеп айырысулардың уақтылығы мен толықтығының қосымша кепілі болып табылады, бұл валюта нарығының дамуы, оның өтімділігі мен өкілеттілігін және валюталардың биржалық бағамдарының репрезентативтігін арттыруда ерекше маңызды.

ҚОР НАРЫҒЫНДАҒЫ ОК

2019 жылы KASE Мәскеу биржасының ASTS+ қор нарығында жаңа сауда-клирингтік жүйені енгізуге, сондай-ақ қор нарығында орталық контрагенттің қызметтерін іске қосуға дайындық жұмыстарын жүргізді.

Жоба бойынша жұмыс барысында Биржа ережелеріне өзгертулер енгізу бойынша ауқымды жұмыс жүргізілді. Биржаның 17 ішкі құжаттарына өзгерістер енгізілді, үш құжат жаңа редакцияда қабылданды, тоғыз жаңа құжат жасалып, қолданысқа енгізілді.

2019 жылдың 03 желтоқсанында ASTS+ жүйесін енгізу аясында ОК қызметтері іске қосылғаннан кейін, ОК-пен акциялар бойынша сатып алу-сату және репо операциялары, теңгемен есеп айырысатын инвестициялық қорлардың бағалы қағаздары, сондай-ақ АҚШ долларымен номинацияланған және АҚШ долларымен есептесетін еурооблигациялар мен жаһандық депозиттік қолхаттар бойынша сауда-саттық тәртіптемелері ашылды. ОК функционалы ОК-пен саудаланатын, теңгемен де, АҚШ долларымен де сатылатын бағалы қағаздармен жасалған мәмілелер бойынша бірыңғай клирингті қолдануға негізделген. ASTS+ нақты уақыт

тәртіптемесінде клирингтік қатысушыларға қатысты ОК-пен жасалған мәмілелер бойынша міндеттемелерінің орындалуын жоғары деңгейде қамтамасыз ететін, өтімдер беру деңгейінде клирингтік қатысушылардың алдында кепілдің жеткіліктілігін есептейді, көрсетеді және бақылайды.

Есеп айырысу сессияларында бірыңғай клирингті өткізу сауда-саттыққа дейінгі және сауда-саттықтан кейінгі операцияларды қамтамасыз ететін бірыңғай бағдарламалық кешеннің бөлігі болып табылатын ASTS+ -ке байланысты есеп айырысудың Settle CCP бағдарламалық модулін қолдану арқылы жүзеге асырылады.

ОК-пен жасалған мәмілелер бойынша тәуекелдерді басқару және транзакцияларды бақылау International Risk Monitoring бағдарламалық модулі арқылы жүзеге асырылады, ол клирингтік қатысушыларға кепілдік қамтамасыз етудің жеткіліктілігін, сондай-ақ клирингке қатысушылар ASTS+ өтімдер беру кезіндегі баға шектелімін бақылау үшін қаржы құралдарының тәуекел-параметрлерін есептеу мен жүктеуді қамтамасыз етеді.

Биржа ОК-сыз АСТ сауда-саттық жүйесінде саудаланатын бағалы қағаздармен жасалған мәмілелер бойынша гросс-негізде клиринг жүргізеді.

Нарықтық және өтімділік тәуекелдерін басқару мақсатында Биржаның қор нарығында ОК іске қосу аясында, есеп айырысу міндеттемелер туындаған әрбір қаржы құралының сенімділігі мен өтімділігіне қойылатын талаптар әзірленді. Қаржы құралдарының белгіленген талаптарға сәйкестігі, олармен өткізілген сауда-саттық нәтижесінде туындайтын міндеттемелерді ішінара қамтамасыз ете отырып, сауда-саттыққа жіберілген құралдар тізіміне енгізу шартын анықтайды. Осы тізімге кірмеген қаржы құралдары толық алдын-ала төлем негізінде сатылады (толық қамтуымен).

2019 жылдың 03 желтоқсанынан бастап келесі есеп айырысу ұйымдары қор нарығындағы мәмілелер бойынша есеп айырысуды жүзеге асырады:

- ОК-пен жасалған мәмілелер бойынша – Биржа, Орталық депозитарийде 2019 жылдың 14 қазанында ашылған корреспонденттік шотты қолданумен;
- бағалы қағаздармен жасалған барлық мәмілелер бойынша және ОК-сыз – "Орталық бағалы қағаздар депозитарийі" АҚ.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ

Қор нарығында ОК тәуекелдерді басқару жүйесін ендіру бойынша жұмыстар аясында түрлі тәуекелдерді басқару және бақылау элементтері енгізілді.

Несиелік тәуекелді басқару мақсатында клирингілік қатысушылардың қаржылық жағдайына және олардың Биржаның ішкі құжаттарының талаптарына сәйкес келуіне, қор нарығының клирингілік қатысушылардың санаттары анықталды – "жартылай қамтылған" және "толық қамтылған", олар клирингілік қатысушының міндеттемелерін қамтамасыз ету әдісін анықтайды, олар ОК-пен бақыланады.

ОК функционалын енгізуге байланысты тек кепілдемені ғана емес, сонымен бірге уақытылы есеп айырысуды қамтамасыз ететін, сондай-ақ келесі негізгі механизмдерді қамтитын, жайғасымдарды ауыстырудың оперативті рәсімдері жасалды:

- теңгемен және АҚШ долларымен есеп айырысатын "Өзін-өзі реттеу" сауда-саттықтәртіптемелері енгізілді, бұл қатысушыға нетто-міндеттемелерді келесі есеп айырысу күніне ауыстыру мақсатында дербес репо операцияларын жасауға мүмкіндік берді;
- өз міндеттемелерін уақтылы орындамаған клирингілік қатысушылардың нетто-міндеттемелері Биржа мен осындай қатысушы арасында белгіленген шарттар бойынша репо операцияларын және (немесе) своп операцияларын жасау арқылы реттелетін келесі күні автоматтандырылған ауыстыру рәсімдері енгізілді;

- клирингілік қатысушылардың алдындағы нетто-міндеттемелерді орындау мақсатында, Биржаның өз қаражаты есебінен де, автоматтандырылған тәртіптемеде жүзеге асырылатын адал клирингілік қатысушылармен жасалатын мәмілелер арқылы да есеп айырысу әдістемесі жасалды.

Дефолттарды реттеу рәсімдері, шетелдік клирингілік ұйымдар қолданатын, халықаралық есеп айырысу рәсімдеріне сәйкес.

Биржа есептік жылда Бағалы қағаздар бойынша комиссиялардың халықаралық ұйымының (бұдан әрі – IOSCO) келесі қағидаттарына сәйкестігі бойынша Биржа қызметіне өзіндік баға берді:

- қаржы нарығының инфрақұрылымдарының негізін қалаушы қағидалар;
- қаржылық индикаторларының негізін қалаушы қағидалар.

IOSCO және Төлемдер және есеп айырысу жүйелері жөніндегі комитеті 2012 жылдың 12 сәуірінде жариялаған, "Қаржы нарығы инфрақұрылымының негіз қалаушы қағидалары" қаржы нарығы инфрақұрылымының негізгі қағидаларын құрайды. Бұл қағидалар орталық контрагенттер, сауда-саттық репозиторийлері, орталық депозитарий, бағалы қағаздармен клиринг және есеп айырысу жүйелері, төлем жүйелері ретінде қызмет ететін ұйымдармен орындалуы тиісті ережелерді белгілейді.

Биржа өткізген өзін-өзі бағалаудың нәтижелері бойынша, Биржа қаржы нарығының инфрақұрылымының барлық негізгі қағидаттарына сәйкес келеді және клирингілік қатысушылар мен олардың клиенттеріне әлемдік деңгейдегі қызмет көрсетуге ұмтылатын заманауи клирингілік ұйым болып табылады.

IOSCO 2013 жылдың 17 шілдесіндегі "Қаржылық индикаторларларға арналған негізгі қағидалар", қаржы нарықтарында қолданылатын, индикаторлар үшін қағидалардың негізгі жүйесін құрайды. Бұл қағидалар қаржылық көрсеткіштерге әкімшілік ететін, ұйымдар қаржылық көрсеткіштерді есептеу және қалыптастыру кезінде орындалуы тиісті ережелерді белгілейді.

Қаржы индикаторларының қағидаттарын сәйкестендіру үшін, Биржаның қаржылық индикаторларының әкімшісі ретіндегі ережелер мен бизнес-үдерістердің құрылысын өзгерту бойынша қосымша жұмыс жүргізу қажет.

ІЛЕСПЕ ЖОБАЛАР

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен АҚШ долларына қатысты валюталық своп операциялары бойынша өтпелі және қосымша сауда-саттық сессияларын енгізу жөніндегі бірлескен жобалардың аясында шетел валютасының сауда-саттықтарында төлемдер жүргізу ережелеріне енгізілген өзгерістерге байланысты шетел валютасының сауда-саттықтары бойынша есеп айырысу ережелеріне түзетулер әзірленіп, бекітілді. Жаңартылған регламентте клирингілік қатысушылардың және Биржаның қосымша сауда-саттық сессиясының нәтижелері бойынша төлемдерді жүзеге асыру мерзімдері анықталды (тиісінше 18.30 ALT және 19.00 ALT), және клирингілік қатысушыларға ыңғайлы болу үшін клирингілік қатысушылардың маржалық талаптар бойынша міндеттемелерін орындау мерзімін ALT 19.00 дейін ұзартты.

Бағалы қағаздардың жекелеген түрлерінің сауда-саттықтарын ASTS+ жүйесіне ауыстыру және қор нарығына ОК енгізу барысында Биржамен осындай есеп айырысуларды ұйымдастырудың тұжырымдамасы жасалды, Биржаның ақпараттық жүйелерін жетілдіру, сауда-саттық ұйымдастыру, клиринг және ақшалай есеп айырысуды ұйымдастыруды және Биржаның қор нарығында орталық контрагент ретінде қызметін реттейтін, ішкі құжаттарының жобалары әзірленді. "Қор биржасында орталық контрагентпен операциялар бойынша ақшалай есеп айырысуды жүзеге асыру ережелері" атты Биржаның жаңа ішкі құжатының жобасы жасалды.

Биржаның корреспонденттік желісін әртараптандыру мақсатында, 2019 жылдың 11 наурызында Биржа ресей рубліндегі "Ресей Жинақ банкі" КАҚ (Мәскеу) корреспонденттік шотына қоса. Ресей рубліндегі жаңа корреспонденттік шотын ашты. Бұл Биржаның корреспонденттік шоты 2019 жылдың 02 сәуірінен бастап Ресей рублі/теңге валюталық жұбымен биржалық сауда-саттық бойынша есеп айырысулар үшін табысты жұмыс істеп келеді.

3 СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТ. БИРЖАЛЫҚ НАРЫҚТЫҢ ӨТІМДІЛІГІ МЕН ТЕРЕҢДІГІН ҰЛҒАЙТУ

ЖАҢА ӨНІМДЕР МЕН ҚЫЗМЕТТЕР

2019 жылы Биржаның валюта нарығында жаңа қаржы құралдарының - өтеу мерзімі бір апта, бір ай, үш ай, алты ай және бір жыл валюталық своптар – сауда-саттықтары басталды.

Қазақстандық теңгемен есеп айырысу мүмкіндіктерін кеңейту аясында сауда күнін ұзарту мақсатында шетелдік және

халықаралық қатысушылар 2019 жылдың 01 шілдесінен бастап валюта нарығында өтпелі сессия іске қосылды, нәтижесінде сауда-саттық күні ұзартылды: валюталық сауда-саттықтың уақыты 15:30-дан өзгертіліп Нұр-Сұлтан қаласының уақытымен 17:00-де аяқталатын болды.

01 шілдеден бастап USDKZT_TOM құралымен сауда-саттықты өткізу кезінде франкфурттық сауда-саттық әдісін қолдануға мүмкіндік туды. АСЖ және NEXT сауда-саттық жүйелеріндегі сауда-саттық ережелеріне енгізілген өзгертулерге сәйкес франкфурттық сауда-саттық әдісі екі жағдайда қолданылады:

- болжамды мәміленің бағасы алдыңғы сауда-саттық күннің соңғы мәмілесінің бағасынан 1,5 % немесе одан көп ауытқыса;
- болжамды мәміле ағымдағы сауда-саттық күнінің соңғы франкфурттық сауда-саттығында қалыптасқан кесімді бағадан 1,5 % немесе одан көп ауытқыса.

Аталмыш регламентпен аукционның максималды ұзақтығы белгіленіп, 7 минутты құрайды. Франкфурттық сауда-саттықтың механизмі мәміленің мүмкін болатын ең үлкен көлемі жасалатын, кесімді бағаны анықтауға мүмкіндік береді.

Мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша маркет-мейкерлер институтын дамыту мақсатында мемлекеттік міндеттемелер бойынша баға белгілеуді жариялау және қолдау шарттары өзгертілді. Нәтижесінде, бағалы қағаздардың осы түрлері бойынша қор нарығында "Қазақстан Халық жинақ банкі" АҚ тұлғасында жаңа маркет-мейкер пайда болды.

2019 жылдың 15 қазанынан бастап әр жұмыс күн сайын Нұр-Сұлтан қаласының уақытымен сағат 17:00-ден 17:30-ға дейін қосымша сессия өткізіледі, онда сауда-саттыққа келесі құралдар қол жетімді:

- АҚШ долларына қатысты бір күндік валюталық своп операциялары;
- МБҚ қоржынымен бір күндік "автоматты" репо операциялары.

Деривативтер нарығында мерзімі бір ай фьючерстердің сауда-саттығы ашылды.

Жаңа ASTS+ сауда-клирингілік жүйеге көшу кезінде маркет-мейкерлердің баға

белгілеулерін жариялау және қолдау үшін, маркет-мейкерлерге сыйақы түрінде ынталандыру шараларын қарастыратын, қосымша сызба жасалды.

НАРЫҚҚА ҚАТЫСУШЫЛАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

Есептік жыл барысында Биржа кәсіпкерлердің қор нарығы, корпоративтік басқару және инвесторлармен қарым-қатынас мәселелері бойынша хабардарлығы мен қаржылық сауаттылығын арттыруды жалғастырды. Барлық іс-шараларды Биржа бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен, халықаралық қаржылық және қаржылық емес ұйымдармен, "Атамекен" ҰКП, ұлттық даму институттарымен, "Даму" қорымен, KazakhExport, AFK, жергілікті атқарушы органдармен және басқа ұйымдармен тығыз ынтымақтастықта өткізді. Жұмыс жан-жақты болды, атап айтқанда көшпелі іс-шаралар, оқу бағдарламаларын ұйымдастыру, түрлі кәсіптік бизнес-форумдар мен кеңестер мен бағдар беру кездесулер өткізілді. 80-нен астам компания өкілдерімен жеке кеңес беру кездесулері өткізілді. Жүргізілген жұмыстардың нәтижесінде жеті жаңа қазақстандық компаниясы KASE листингінен өтті, олардың төртеуі борыштық бағалы қағаздардың эмитенттері болды:

**"Самұрық-Қазына" АҚ,
"Бәйтерек девелопмент" АҚ,
"МеталлИнвестАтырау" ЖШС,
және "Транстелеком" АҚ,
және үш акция эмитенті:
АҚ "Транстелеком",
"Бенкала тау-кен компаниясы" АҚ
және "Каспий тауар биржасы" АҚ**

ЭМИТЕНТТЕРГЕ АРНАЛҒАН ІС-ШАРАЛАР

2019 жыл барысында қор нарығының құралдарын қолдану бойынша тоғыз дөңгелек үстел өткізілді. Облыс әкімдіктерінің қолдауымен Қазақстан аймақтарындағы кәсіпкерлер үшін "Қазақстан қор биржасында қаржыландыру тартудың мүмкіндіктері" тақырыбында бірқатар іс-шаралар өткізілді. Барлығы жеті облыс және Алматы мен Нұр-Сұлтан қалалары қамтылды:

Нұр-Сұлтан қ.

05 наурыз, 18 қатысушы;

Алматы қ.

28 наурыз, 22 қатысушы;

Атырау облысы

10 сәуір, 28 қатысушы;

Шығыс-Қазақстан обл.

22 қазан, 25 қатысушы;

Қостанай обл.

25 қазан, 28 қатысушы;

Павлодар обл.

05 қараша, 21 қатысушы;

Ақмола обл.

15 қараша, 20 қатысушы;

Батыс-Қазақстан обл.

19 ноябрь, 20 қатысушы;

Маңғыстау обл.

26 қараша, 21 қатысушы.

Бұл іс-шараларға компания басшылары, қаржы директорлары және меншік иелері, сондай-ақ "Даму" қорының, "Атамекен" ҰКП және жергілікті атқарушы органдардың аймақтық филиалдарының өкілдері қатысты.

Осымен бірге, 2019 жылы әлеуетті эмитенттер болып табылатын қазақстандық компаниялардың иелері мен басшыларымен қор нарығы құралдарын пайдалану бойынша кеңестер беру бойынша жеке іс-шаралар өткізілді. Мұндай іс-шаралар Алматы қаласында өткізілген көпшілік іс-шараларға басқа қалалардан келген делегаттардың қатысуымен, сонымен қатар аймақтарға жұмыс сапарлары аясында ұйымдастырылды, соның ішінде:

Ақтау қ.	_____	4 компания;
Ақтөбе қ.	_____	8 компания;
Алматы қ.	_____	23 компания;
Атырау қ.	_____	9 компания;
Қарағанды қ.	_____	3 компания;
Көкшетау қ.	_____	2 компания;
Қостанай қ.	_____	2 компания;
Нұр-Сұлтан қ.	_____	11 компания;
Талдықорған қ.	_____	3 компания;
Орал қ.	_____	4 компания;
Өскемен қ.	_____	4 компания;
Шымкент қ.	_____	6 компания.

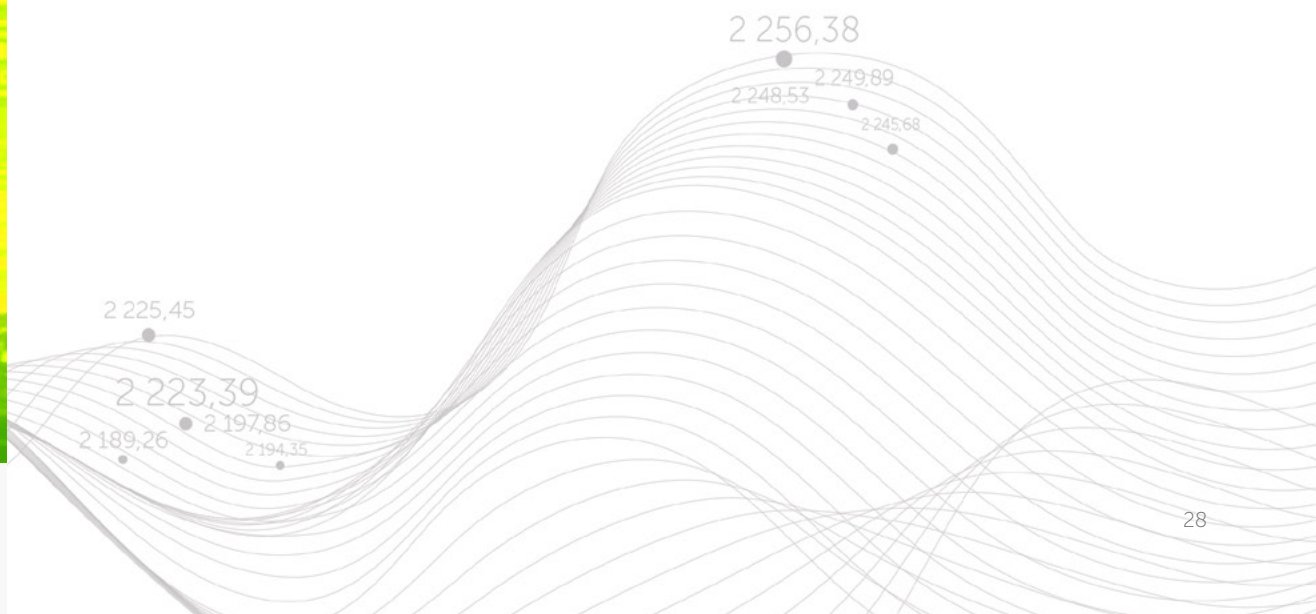
Әлеуетті эмитенттердің қор нарығына қызығушылығын арттыру бойынша жұмыс барысында және инвесторлармен кері байланыс орнату мақсатында, Биржа жыл сайын Қазақстанның ірі қалаларында іскерлік таңғы астар өткізді. 2019 жылы осындай төрт шара өтті:

19 қыркүйекте Шымкентте;

26 қыркүйекте Ақтөбеде;

21 қарашада Алматыда;

12 желтоқсанда Нұр-Сұлтанда.

ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

26 ақпанда биржаның қызметкерлері "Даму" Қорымен және "Атамекен" ҰҚП бірлесіп компаниялардың иелері мен басқарушылары, даму институттары мен жергілікті атқарушы органдардың қызметкерлері үшін "Қор нарығының негіздері" атты семинарын өткізді.

19 наурызда Биржа алаңында инвесторлармен қарым-қатынас негіздері бойынша "Investor Relations: инвесторлармен тиімді байланыс" атты семинар ұйымдастырылды.

28 маусымда "Uchet.kz" ЖШС компаниясымен бірлесіп, қазақстандық компаниялардың қаржы департаменттері қызметкерлеріне арналған онлайн-вебинар өткізілді.

11 қазанда "Даму" қорының иелері және компания басшылары мен қызметкерлері үшін "Қор нарығының негіздері" атты семинары өтті.

20 желтоқсанда Ішкі аудиторлар институтымен бірлесіп "Корпоративтік басқарудағы ішкі аудиттің рөлі" атты дөңгелек үстел өтті, онда Ішкі аудиторлар институтының өкілдері және ірі компаниялардың ішкі аудитінің өкілдері инновациялар, халықаралық стандарттар және осы қызметтің артықшылықтары туралы әңгіме қозғады.

 200 АСТАМ ҚАТЫСУШЫЛАР
Биржаның оқыту-білім беру іс-шараларына қатысты.

ФОРУМДАРҒА, КӨРМЕЛЕРГЕ ЖӘНЕ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРҒА ҚАТЫСУ.

Биржа жыл барысында бес қоғамдық іс-шарада – форумдарда, салалық көрмелерде, тақырыптық конференцияларда – облыс орталықтарында, Алматы және Нұр-Сұлтан қалаларында баяндамалар жасады. Биржа қызметкерлері "KASE - қаржыландыру тартудың платформасы" тақырыбында сөз сөйледі. Осындай іс-шаралардың бірі - 09 сәуірде Атырауда өткен "Атырау Мұнай және Газ" Солтүстік Каспий аймақтық көрмесі;

"Astana Mining & Metallurgy" X тау-металлургиялық конгресі (12 маусым, Нұр-Сұлтан); "Mining Week Kazakhstan 2019" тау-кен металлургиялық кешеніне арналған технологиялар мен жабдықтардың 15-ші халықаралық көрмесі (25 маусым, Қарағанды); "Тау-кен металлургиясы және Орталық Азия 2019" Орта Азиялық халықаралық көрмесі (18 қыркүйек, Алматы); "Жетісу Инвест 2019" инвестициялық форумы, "Инвестициялардың тиімділігін арттырудың тиімді құралдары" панельдік сессиясы (04 қазан, Талдықорған).

ЭМИТЕНТЕРГЕ ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ ШАРАЛАРЫ

Нарыққа қатысушылар, листингілік компаниялар, инвесторлармен және басқа мүдделі тараптармен байланысты жақсарту мақсатында Биржа "Эмитент күні" шараларын өткізеді.

2019 жылы осындай төрт шара өткізілді, оның барысында институционалдық инвесторлар мен акционерлердің биржаның листингілік компанияларының басшыларымен кездесулері өтті.

19 сәуірде Биржа алаңында "KEGOK" АҚ арналған "Эмитент күні" өтті. Компания басшылығы акционерлерге, инвесторларға, нарыққа кәсіби қатысушыларға және бұқаралық ақпарат құралдарына 2018 жылдағы қызметінің нәтижелері, іске асырылуы жоспарланған және Қазақстан Республикасының энергетикалық жүйесінің сенімділігін арттыруға бағытталған перспективалық жобалар туралы хабарлады.

27 маусымда "Эмитент күні" аясында IFC Лондонда орналасқан бас кеңсесінің қазынашылық басқармасы мен IFC Қазақстандағы өкілдігінің басшылары арасында инвесторлармен және Қазақстанның бағалы қағаздар нарығына кәсіби қатысушыларымен кездесу өтті.

10 шілдеде "Тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" АҚ жоспарлы купондық облигацияларын орналастыру аясында "Эмитент күні" болып өтті, оның барысында банктің Басқарма Төрайымы Л.Е. Ибрагимова әлеуетті инвесторлармен және бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен кездесті.

2 189,26

2 189,02

2 185,66

2 284,95

05 қыркүйекте "KEGOC" АҚ Басқармасының Төрағасы Б.Т. Қажиевтің инвесторлармен және бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен интерактивті түрде кездесуі өтті. Қатысушылар рентабельділікті арттырып, компанияны дамыту стратегиясының маңызды сұрақтарына жауап алды.

Инвесторларға арналған іс-шаралар

ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

Инвесторлық базаны кеңейту және халықтың қаржылық сауаттылығын арттыру мақсатында Биржа 2019 жылы тұрғындардың кең ауқымды топтарына арналған тегін ағарту іс-шараларын өткізді.

29 мамырда Биржа алаңында "Даму" қорының қолдауымен жергілікті бөлшек инвесторлар үшін "Бағалы қағаздар нарығында қалай сауда жасау керек" атты семинар өтті. Тренинг бағдарламасы аясында "Қаржылық дегустация" интерактивті ойыны өтті.

2019 жылдың 04 қазанында Биржада, "Investor Day in KASE" іс-шарасы аясында, "Ring the Bell for Financial Literacy" сауда-саттық жабу рәсімі және бөлшек инвесторлар арасындағы байқаудың жабылу рәсімі өтті. "Ring the Bell for Financial Literacy" рәсімі – Дүниежүзілік биржалар федерациясының IOSCO (International Organization of Securities Commissions) World Investor Week) Дүниежүзілік инвесторлар апталығы деп аталатын, қаржылық сауаттылықты жоғарылату және халыққа қаржылық қызметтердің барлығына қол жетімді болуына бағытталған, жаһандық бастамасы.

12 қарашада Биржа алаңында қазақстандық университеттердің оқытушылары мен студенттеріне арналған "Қор нарығының негіздері" семинары өтті.

05 желтоқсанда Биржа алаңында "Даму" қорының қолдауымен жергілікті бөлшек инвесторлар үшін "Бағалы қағаздар нарығында қалай сауда жасау керек" тақырыбында семинар ұйымдастырылды. Биржаның және брокерлік ұйымдардың қызметкерлері сөз сөйледі. Оқыту бағдарламасы аясында "Қаржылық

дегустация" интерактивті ойыны өтті. Қазақстанның жеті аймағында "Қазпочта" АҚ филиалдары мен клиенттері үшін Биржаның өнімдері мен қызметтері туралы семинарлар өткізілді:

Ақтөбе обл., 25 қыркүйек;
Шығыс-Қазақстан обл., 21 қазан;
Қостанай обл., 25 қазан;
Павлодар обл., 05 қараша;
Ақмола обл., 15 қараша;
Батыс-Қазақстан обл., 19 қараша;
Маңғыстау обл., 26 қараша.

Студенттік қоғамдастықтың және басқа да бөлшек инвесторлардың практикалық тәжірибесін қалыптастыру және қаржылық сауаттылықтарын арттыру мақсатында, Биржа жыл сайын екі конкурс өткізеді: "Биржалық симулятор" және "Бөлшек инвесторлардың байқауы".

Қор биржасындағы бөлшек инвесторлар арасындағы байқау 2019 жылдың 01 қыркүйегі мен 01 қазан аралығында өтті. Жарысқа барлығы KASE мүшелері болып табылатын брокерлік ұйымдардың 454 клиенті қатысты. Байқау барысында оның қатысушылары жалпы сомасы 137 миллион теңгеден асатын 2800-ден астам мәміле жасасты.

"Биржалық симулятор" білім беру жобасы оқу жоспары аясында кәсіби білімдерін, сондай-ақ қор нарығындағы тәжірибелік дағдыларын кеңейтуді қалайтын, қаржы-экономикалық және басқа мамандық студенттері үшін өткізіледі. 2019 жылы оқу-жаттығу сауда-саттықтар 01-30 сәуір аралығында өтті. Жобаға 46 жоғары оқу орнынан 1 167 студент қатысты. Жасалған мәмілелердің жалпы көлемі 5 989,9 теңгеге жетті.

БИРЖА МҮШЕЛЕРІНЕ АРНАЛҒАН ІС-ШАРАЛАР

2019 жыл барысында Биржа мүшелерімен 11 кездесу өткізілді. Бұл кездесулерде ASTS+ сауда-клирингтік жүйені және орталық контрагенттің қызметтерін енгізу, сондай-ақ биржалық нарықтарды дамыту және қор биржасындағы үлестік және борыштық бағалы қағаздар бойынша маркет-мейкерлерге арналған бағдарламалар талқыланды.

Атап айтқанда, мемлекеттік бағалы қағаздардың баға белгілеулерін жариялау және қолдау шарттары өзгертілді. Нәтижесінде, қор нарығында "Қазақстан Халық жинақ банкі" АҚ тұлғасында осы бағалы қағаздар түрлері бойынша жаңа маркет-мейкер пайда болды.

ASTS+ жүйесіне көшкенде маркет-мейкерлер үшін баға белгілеуді жариялау мен қолдаудың қосымша сызбасы жасалды, ол маркет-мейкерлерге сыйақы төлеу сияқты ынталандыру шараларын қарастырады.

Азия Даму Банкінің мемлекеттік қарызды басқаруды жетілдіру жобасына техникалық қолдау көрсету аясында 2019 жылдың 25 қазанында АДБ сарапшылары мен қор нарығының кәсіби қатысушыларының қатысуымен "Қазақстанның мемлекеттік бағалы қағаздарының ішкі нарығын дамыту келешегі" атты дөңгелек үстел өтті.

KASE ЖЕРГІЛІКТІ НАРЫҚТЫ АЛҒА ТАРТАТЫН АҚПАРАТТЫҚ АЛАҢ РЕТІНДЕ

2019 жылы Биржаның беделді және ашық ұйым ретіндегі имиджін сақтау бойынша белсенді жұмыстар жүргізілді. Сонымен бірге, KASE брендинің құрудың маңызды аспектілерінің бірі – бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара әрекеттесу болып қала береді. Баспасөзбен өзара тиімді ынтымақтастығының негізі – Биржаның тиімділігі мен кәсібилігі.

Жалпы алғанда, 2019 жылы 5 баспасөз конференциясы және 8 брифинг өтті. Биржа Шымкент, Ақтөбе, Қостанай, Павлодар, Орал және Ақтау қалаларында БАҚ өкілдеріне қаржылық ақпаратпен жұмыс бойынша семинарлар өткізді.

Қаржылық сауаттылықты арттыру және халықтың инвестициялық мәдениетін арттыру, сондай-ақ Қазақстанның қор нарығын алға тарту аясында KASE басшылығынан 9 сұхбат, бұқаралық ақпарат құралдарында Биржа сарапшыларының пікірлері көрсетілген, 32 мақала жарияланды.

Қазақстандық қор нарығы туралы ақпаратты таратудың тағы бір жолы Atameken Business Channel арнасындағы бірқатар телебағдарламалар болып табылады. Есептік кезеңде Atameken Business Channel "B курсе" күнделікті бағдарламасы шегінде "Қор нарығы. Status Pro" 14 бағдарламасы мен "KASE апталығы" бағдарламасы аясында 106 теледидарлық шығарылымы болды.

KASE туралы жаңалықтарды таратудың ең көп таралған құралы баспасөз хабарламалары болып табылады. 2019 жылы 31 баспасөз мәлімдемелері дайындалып, жарияланды.

KASE Talks ақпараттық платформасы танымалдылыққа ие болып келеді, бұл қаржы нарығын танымал ету мақсатында Биржа 2018 жылы бастаған елге белгілі қаржыгерлердің қатысуымен өтетін көпшілік дәрістерінің сериясы. Есептік кезеңде 8 ашық дәрісі өткізілді. Жыл сайын орта есеппен KASE Talks дәрістеріне 500-ге жуық тыңдаушылар – студенттер, оқытушылар, тәуелсіз сарапшылар және тілшілер келеді.

KASE сауда-клирингтік жүйелерін IT-модернизациялау, сондай-ақ жаңа құралдар мен қызметтерді ілгерілету бойынша 2019-2021 жылдарға арналған Биржаны дамыту стратегиясы аясында "Биржа мүшелерінің трейдерлік және қазынашылық бөлімшелері қызметкерлерінің кәсіби нетворкингі" атты іс-шара өткізілді.

Сонымен қатар, 2019 жылы Биржа Астана экономикалық форумы және "Қаржы нарығы және Қазақстан экономикасының нақты секторы" конференциясында екі панельдік пікірталас ұйымдастырды.

АНАЛИТИКАЛЫҚ ӨНІМДЕР

2019 жылдағы жаңа бағыт - нарықтық жағдайға, сауда құрылымына, листингтік компаниялардың қызметіндегі негізгі оқиғаларға тұрақты шолулар болып табылатын, аналитикалық өнімдер әзірленді. KASE апта сайынғы ақпараттық бюллетені, Ақпараттық бюллетень, Салалық есептер KASE сайтында еркін қол жетімді.

04 қаңтардан бастап, Биржаның веб-сайтында "Компаниялармен ақпараттар ашу" бөлімі ашылды. Бұл өнімнің мақсаты - нарыққа қатысушыларды Листинг ережелерімен белгіленген ақпаратты ашу бойынша міндеттемелерді орындау бөлігінде эмитенттер мен бағалы қағаздарды жіберушілердің кірісі туралы құжаттар мен хабарламалар туралы жедел түрде хабардар ету. Жаңадан жарияланған құжаттарға сілтемелердің онлайн тізбегі интернет-сайттың басты бетінде орналастырылған.

НАРЫҚТЫҚ АҚПАРАТТЫ ІЛГЕРІЛЕТУ

2019 жылы S&P Dow Jones Index аналитикалық компаниясы KASE ақпараттық қызметтеріне жазылды. Нәтижесінде, өз қызметінде биржалық ақпараттарды пайдаланатын компаниялардың саны 26-ға жетті.

Осы компаниялардан басқа, Биржаның мәліметтерін, KASE он үш вендорларының, солардың арасында, әлемдік ақпараттық агенттіктер санына кіретін, Bloomberg және Refinitiv ақпараттық агенттіктерінің

клиенттері алып отырады. Биржаның интернет-сайты арқылы нақты уақыт тәртіптемесіндегі сауда-саттықты көруге жазылушылардың саны 2020 жылдың 01 қаңтарындағы жағдай бойынша 156 құрады.

Биржа ақпараттармен алмасу бойынша қызмет көрсету сапасын жақсарту мақсатында техникалық инфрақұрылымды жетілдірумен, сонымен қатар жаңа ақпараттық өнімдер мен қызметтерді құрумен үздіксіз айналысады. Сонымен, 2019 жылы Telegram қосымшасындағы @KASEInfoBot ақпараттық боты жаңа функциялармен толықтырылды.

Ботты пайдаланушылар саны 4 мыңнан асады, нақты уақыттағы сауда-саттық ақпаратына қосымша, мамандандырылған сауда-саттықтар және олардың нәтижелері, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми кросс-бағамдары туралы ақпаратты көре алады, сондай-ақ қаржы құралының бағасы белгілі бір деңгейге жеткен кезде хабарландыру алу функциясын қолдана алады.

КІРІСТІЛІК ҚИСЫҒЫН ҚҰРУ. ЖАҢА ӘДІСНАМА

Мемлекеттік борыштың кірістілік қисығы - борыштық бағалы қағаздар шығаратын барлық компаниялар үшін, сондай-ақ қарыз нарығының инвесторлары үшін қарыз капиталы құнының негізгі көрсеткіші және негізгі нұсқауы. Қисықты құру және оның репрезентативтігін қамтамасыз ету үшін өтімді мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы қажет. Қаржы министрлігі мен Ұлттық банк бірнеше жыл бойы нарықтың осы сегментінде өтімділікті қамтамасыз ету үшін күш салып келеді.

Ұлттық Банк нарықта инфляциялық таргеттеу тәртіптемесіне өткеннен кейін, пайыздық мөлшерлемелердің тұрақтануы байқалды, бұл қарыз нарығындағы баға белгілеудің ең маңызды проблемаларын жойды және сұраныс пен ұсыныс бағасының сәйкессіздігін азайтты. Сонымен қатар, Ұлттық Банк пайыздық мөлшерлемелерді басқару саясатының бөлігі ретінде артық өтімділікті алу үшін ноталарды үнемі орналастыра бастады.

Бұл бізге өтімділікті бір жылға дейін арттыруға мүмкіндік берді. Нарық қатысушылары осы горизонт бойынша күтулерді қалыптастырды, ал сегмент бойынша кірістілік қисығы бір жылға дейін нарықтық деңгейге жақын болатын күтулерді көрсетті. Алайда, бір жылдан астам кезең ішінде қайталама нарықтағы өтімділік төмен деңгейде қалды. Тиісінше, МБҚ кірістілік қисығын құру әдістемесі жетілдіруді қажет етті.

KASE Ұлттық Банкпен бірлесіп зерттеу жүргізді және Нельсон-Зигель математикалық моделін МБҚ кірістілік қисығын салуға ең қолайлы деп анықтады. Қисықтың әдіснамасы Биржаның "IRIS" ақпараттық жүйесінде жасалды.

МБҚ кірістілігі қисығының сынамалы ретроспективті есептеулерін жүргізіп, оны құрудың бағдарламалық кодын оңтайландырғаннан кейін, Биржа жаңа әдіснама негізінде МБҚ кірістілік қисығын құрудың басталғаны туралы, сонымен қатар жаңартылған қисықтың мәліметтерін пайдалана отырып, биржада саудаланатын бағалы қағаздардың нарықтық бағалауы үшін қолданылатыны туралы хабарлады.

2019 жылдың 30 қыркүйегінде жаңа әдіснамамен күнделікті мәліметтерді есептеу басталды және бір ай ішінде KASE нарықтық бағалардың мәндерін бұрынғы әдіснамадан жаңаға ауыстырды. Мұндай амортизация нарықтық бағаның күрт ауытқуын болдырмау және репо нарығындағы кепіл құнына қысым көрсету мақсатында жүргізілді.

Жаңа әдіснама осы мақсатта әлемде қабылданған математикалық аппараттарды қолдану арқылы әзірленді. Әдіснама төмен өтімділік кезеңінде тұрақты нәтижені көрсетеді және ағымдағы конъюнктураны барынша көрсетеді. Қисық сызықты салу кезінде есептеуге кіретін әрбір мәміленің параметрлерінің әсер ету деңгейі оның көлеміне және ұзақтылығына байланысты болады. Аномалиялық баға мәндерін жою үшін әлемде қабылданған статистикалық өңдеу әдістері қолданылады.

04 қарашадан бастап KASE интернет-сайтында кез-келген нарық қатысушысына қисық сызықты өз бетінше шығаруға мүмкіндік беретін кірістілік қисығын құру үшін пайдаланылатын есептеу параметрлерін жариялай бастады.

КӨРСЕТИЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ САПАСЫН АРТТЫРУ

Биржаның маңызды мақсаттарының бірі – клиенттердің қанағаттану деңгейін жоғарылату, биржалық қызметтерді бағалаудағы жоғары позицияларды қолдау және оларды жетілдірудің жаңа жолдарын табу. Биржалық қызметтердің сапасын бағалау негізгі бизнес-үдерістер бойынша жыл сайынғы сауалнаманы қарастыратын, клиенттердің Биржаның қызметіне қанағаттанушылық деңгейін бағалау әдістемесі негізінде жүзеге асырылады. Қанағаттану деңгейін бағалау үшін берілген жауап нұсқалары көрсетілген ашық және жабық сұрақтар пайдаланылады. Соңғы екі жыл ішінде Әдістеме өзін-өзі бағалауға қойылатын талаптармен толықтырылды, ақпараттық қызметтер туралы бөлім, сонымен қатар қызмет тұтынушыларының сыныптарына бөлінген сауалнама мазмұнына өзгерістер енгізілді: Биржа мүшелері, листингілік компаниялар және Биржаның ақпараттық қызметтерін пайдаланушылар.

Сауалнамаға 2019 жылдың нәтижелері бойынша Биржаның 52 мүшесінің 29 (55,8 %), 157 эмитентінің 96 (96,1 %) және Биржаның 184 ақпараттық қызметтерінің 5 (2,71 %) клиенттері қатысты. Соңғылары қатысу үлесінің аздығына байланысты жалпы бағалаудың есебіне қосылмады. Биржа клиенттерінің қанағаттануының жалпы рейтингі 2019 жылдың соңында 93,3 % құрады, бұл 2018 жылмен салыстырғанда 3,8 % жоғары.

Сауалнама нәтижелері бойынша Биржаның қызметін жақсарту бойынша шаралар кешені анықталды, олар 2020 жылға арналған негізгі міндеттер тізіміне енгізілді.

4 СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТ. ТҰРАҚТЫ ДАМУ ҚАҒИДАЛАРЫН ЕНГІЗУ

KASE тұрақты даму саласындағы, соның ішінде листингтік компаниялар арасында ESG бойынша ақпараттардың ашылуын жақсарту, жауапты инвестициялар (PRI) бойынша тренингтер мен семинарлар өткізу және ESG критерийлері бойынша ақпаратты ашу, тұрақты даму қағидаларына сәйкес келетін өнімдерді кеңейту бөлігінде үздік халықаралық тәжірибені басшылыққа алады.

KASE Дүниежүзілік биржалар федерациясы мүшелерінің 39 биржасының бірі, ESG критерийлері негізінде есеп беру әдістемесін тарататын және ESG критерийлерін алға тартатын 48 биржаның бірі.

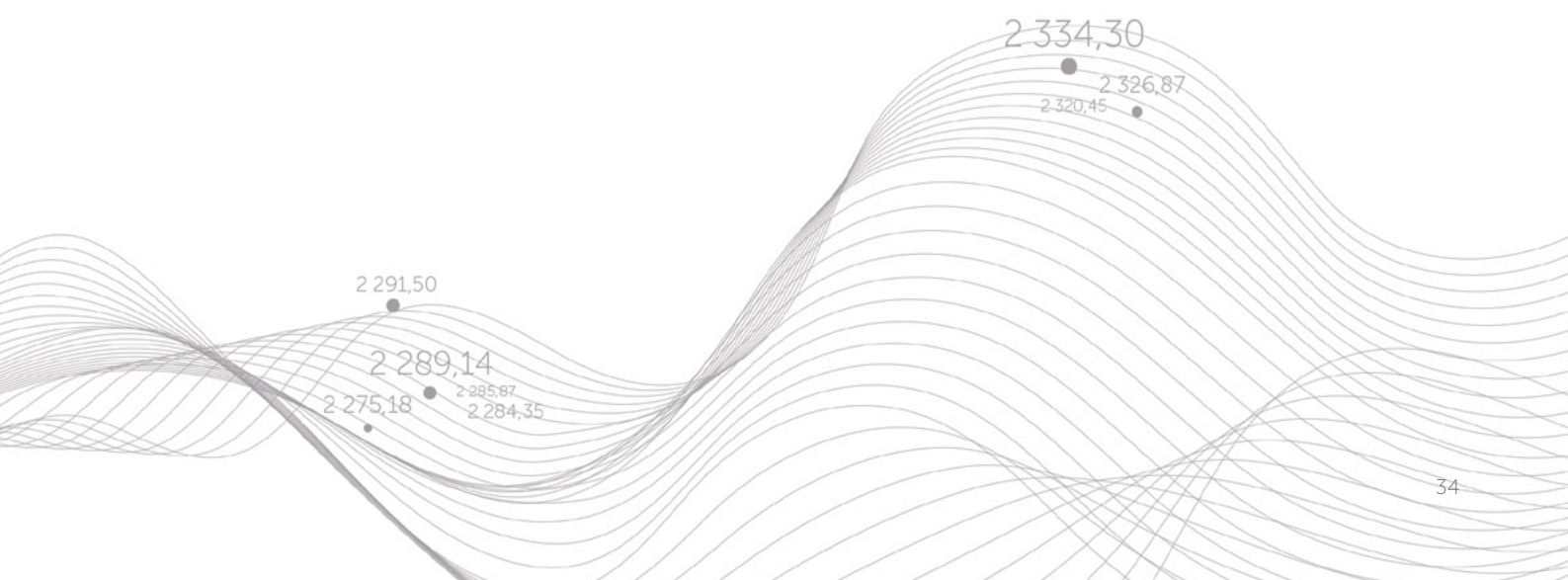
Тұрақты даму қағидаларын іске асыру аясында KASE тиісті саясатты әзірлеуде, оны жүзеге асыру 2020 жылға жоспарланды.

Заңды тұлға және инфрақұрылымдық ұйым ретінде KASE корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарына, бизнестің экологиялық қауіпсіздігі мен әлеуметтік жауапкершілігіне ерекше назар аударады және осы қызметтің аспектілері туралы ақпаратты ашады,

оның ішінде осы ақпарат осы есепте ұсынылған ("Корпоративтік есеп" бөлімі).

KASE өз қызметін тиімді басқаруға және оның үздіксіздігін қамтамасыз етуге тырысады.

Биржадағы тәуекелдерді басқару үдерісі превентивті сипатта, бүкіл Биржа бақылауында және басқару органының тікелей қатысуымен жүзеге асырылады. Биржа тәуекелдерді басқару жүйесінің барлық деңгейлері тәуекелдерді басқару үдерісіне қатысатындай етіп, директорлар кеңестерінен бастап, бөлімше мамандарына дейін болатындай етіп, тәуекелдерді басқару жүйесі аясында өзара іс-әрекет моделін құрды. Тәуекелдерді басқару және бизнестің үздіксіздігін қамтамасыз ету жүйесі туралы толық ақпарат осы есепте ашылған ("Тәуекелдерді басқару жүйесі" бөлімі).

▲ 2 514,45

▲ 2 433,8

▲ 2 278,33

БАЙЛАНЫС ПЕН ДЕРЕКТЕМЕЛЕР

"Қазақстан қор биржасы"
акционерлік қоғамы

Мекен-жайы: 050040, Алматы қ.,
Байзақов көш., 280, "Almaty Towers" КФК
солтүстік мұнарасы, 8-ші қабат.

БСН 931 240 000 220
тел.: (727) 237 53 00

134.564	231.678	456.123	24.4446	783.134	458.274	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308	80.3748	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308
134.564	231.678	456.123	24.4446	783.134	458.274	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308	80.3748	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308
134.564	231.678	456.123	24.4446	783.134	458.274	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308	80.3748	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308
134.564	231.678	456.123	24.4446	783.134	458.274	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308	80.3748	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308
134.564	231.678	456.123	24.4446	783.134	458.274	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308	80.3748	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308
134.564	231.678	456.123	24.4446	783.134	458.274	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308	80.3748	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308
134.564	231.678	456.123	24.4446	783.134	458.274	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308	80.3748	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308
134.564	231.678	456.123	24.4446	783.134	458.274	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308	80.3748	735.120	459.192	98.3748	432.629	11.3965	76.4308